

Františkovo slovo

č. 118A

Duch světa není Ježíšův duch

Papež: Strojení úkladů proti bližnímu zakrývá víru

Na kříži, stromu života, je zlo proměněno v dobro

Milosrdní jako Otec

Křesťan má tvořit dějiny

Odpuštění na kříži

Papež mluvil o *mysterium iniquitatis* v souvislosti s násilím páchaným v Sýrii

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Duch světa není Ježíšův duch

Papež František před modlitbou Angelus, nám. sv. Petra

Česká sekce RV

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnes nás Ježíš přivádí k zamyšlení nad dvěma protikladnými životními styly: mondénním a tím evangelním. Duch světa není Ježíšův duch. A činí tak vyprávěním podobenství o nepoctivém a zkorumpovaném správci, kterého Ježíš chválí navzdory jeho nepoctivosti (srov. *Lk 16,1-13*). Hned je třeba upřesnit, že tento správce není prezentován jako následovníhodný vzor, ale jako příklad prozíravosti. Tento člověk, který je obviněn ze zpronevěry majetku svého pána, dříve než je propuštěn, snaží se vychytralým způsobem získat si přízeň dlužníků, kterým odpouští část dluhu, aby si tak zajistil budoucnost. Ježíš komentuje toto jednání a poznamenává: „Synové tohoto světa jsou totiž k sobě navzájem prozíravější než synové světla“ (v. 8).

Jsme povoláni odpovědět na tuto mondénní chytrou křesťanskou chytrou, která je darem Ducha svatého. Je třeba odvrátit se od světského ducha a světských hodnot, ve kterých má velké zalíbení démon, a žít podle evangelia. Jak se projevuje mondénnost? Projevuje se v postojích korumpování, klamání a utlačování a je tou nejpomýlenější cestou, cestou hříchu, protože jedno tě přivádí k druhému. Je to jako řetězec, který se – pravda – může obecně jevit jako pohodlnější cesta. Evangelní duch však vyžaduje seriózní životní styl. Seriózní, ale radostný, naplněný radostí. Seriózní a náročný, proniknutý poctivostí, správností vůči druhým a jejich důstojnosti a smyslem pro povinnost. A toto je křesťanská chytrou!

Životní putování s sebou nutně přináší volbu mezi těmito dvěma cestami: mezi poctivostí a nepoctivostí, věrností a nevěrností, sobectvím a nezištností, mezi dobrem a zlem. Nelze oscilovat mezi jednou a druhou cestou, protože vedou odlišnými a protikladnými logikami. Prorok Eliáš řekl izraelskému lidu, který šel po obou těchto cestách: „Kulháte na obě nohy!“ (srov. *1 Král/18,21*). To je hezký obraz. Je důležité přijmout rozhodnutí, jakým směrem se vydat a po zvolení té správné cesty jít odhodlaně a rozhodně, svěřit se Pánově milosti a opoře Jeho Ducha. Závěr evangelní perikopy je mocný a kategorický: „Žádný služebník nemůže sloužit dvěma pánům. Buď jednoho bude zanedbávat a druhého milovat, nebo se bude prvního držet a druhým pohrdne“ (*Lk 16,13*).

Tímto učením nás Ježíš dnes vybízí, abychom se zřetelně rozhodli mezi Ním a světským duchem, mezi logikou korupce, útisku a chamtivosti a logikou poctivosti, mírnosti a sdílení. Někdo zachází s korupcí jako s drogou: myslí si, že s jejím užíváním může začít a přestat, kdy se mu zachce. Začíná se troškou, spropitné tady, úplatek tam... A mezi jedním a druhým se pozvolna vytrácí vlastní svoboda. Také korupce způsobuje závislost a plodí chudobu, vydírání a utrpení. A kolik obětí dnes ve světě má! Kolik obětí má tato rozšířená korupce! Avšak snažíme-li se sledovat evangelní logiku bezúhonnosti, průhlednosti úmyslů a činů, logiku bratrství, stáváme se strůjci spravedlnosti a otevíráme lidstvu horizonty naděje. Nezištností a darováním sebe bratřím sloužíme správnému pánu: Bohu.

Panna Maria kéž nám pomáhá volit při každé příležitosti a za každou cenu správnou cestu a nacházet také odvahu jít proti proudu, jen když následujeme Ježíše a Jeho evangelium.

Papež: Strojní úkladů proti bližnímu zakrývá víru

Vatikán. Opatrovat světlo víry, nést jej dál a nedovolit, aby bylo přikryto – vybízel papež František v homilii při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Svatý otec varoval před celou řadou jednání, jež toto Bohem darované světlo ohrožují zatemněním. Jsou to zášti a hádky, strojní úkladů a odkládání dobrého na potom. „Strojit úklady je mafiánské – řekl – a každá mafie je temná.“

Dovolit světlu víry, aby se projevilo, nechat jej svítit lidem. Papež František si vzal podnět z dnešního evangelia (Lk 8,16-18), které mluví o světle víry a nebezpečí jeho přikrývání. „Opatrovat toto světlo – řekl – znamená střežit něco, co jsme dostali darem. Pokud totiž záříme, pak proto, že jsme v den křtu dostali dar světla.“ Papež pak zmínil, že v prvních staletích církve a dodnes v některých východních církvích se křest nazývá *osvícením*.

Toto světlo však nesmí být přikryto, řekl dále papež. „Pokud jej totiž přikryješ, zvlažníš nebo budeš křesťanem jen podle jména. Světlo víry, které dává Ježíš ve křtu, je pravé, nikoli umělé či zdánlivé. Je to mírné, klidné světlo, které nehasne.“ Papež František poukázal na celou řadu jednání, které toto světlo zastírají, vycházejí z rad, které dává Pán. Především je třeba – zdůraznil Svatý otec – „nenechat čekat toho, kdo je v nouzi.“

„Nikdy neodkládat dobro do ledničky. Dobro je dnes, a pokud jej neprokážeš dnes, zítra už není. Neschovávat dobro na zítřek. Řekne-li se: »Přijď si až zítra«, silně se tím zakrývá světlo a je to také nespravedlnost. Další způsob čili rada, jak nepřikrývat světlo, je nechystat nic zlého proti bližnímu, který k tobě chová důvěru. Kolikrát jen lidé důvěřují nějakému člověku, který osnuje pikle, aby je ničil, špinil a obíral! Špetku mafiánství však máme po ruce všichni. Když se zneužívá důvěry bližního, aby se mu připravilo něco zlého, je to mafiánské, i když si třeba říká: »Já nepatřím k mafii«. Každé zneužívání důvěry je totiž mafiánské. Tak se přikrývá světlo a stáváš se temným. Každá mafie je temná.“

Potom papež František poukázal na pokušení stále se s někým přít. Je to zalíbení v hádce třeba i s tím, kdo mi neučinil nic zlého. „Vždycky se snažíme hledat něco, oč se hádat – řekl. – Hádky však nakonec unaví, nedá se s nimi žít. Lépe je nechat to být, odpustit, dělat, že nevidím, a ne se neustále hádat.“ A s odkazem na dnešní první čtení z knihy Přísloví (3,27-35) papež pokračoval:

„A další rada, kterou tam dává otec dětem, aby nezakrývali světlo: »Nezávid' násilníkovi, žádný z jeho mravů nenásleduj, neboť zvrhlého člověka si Hospodin oškliví, ale se spravedlivými se důvěrně stýká.« Často někteří z nás podléhají závidi, zášti vůči těm, kdo mají majetek, úspěch, nebo jsou násilníci. Projděme si však trochu dějiny násilníků a mocných... Jak je to prosté: stejní červi, kteří budou požírat nás, žerou je. Stejní! Nakonec si budeme všichni rovni. Závist, moc a zášť – ty přikrývají světlo.“

„Odtud vychází Ježíšova rada: »Budte syny světla a nikoli syny temnot, opatrujte světlo, které vám bylo dáno v den křtu« - pokračoval papež František - nedávejte jej pod postel, ale opatrujte ho.“

„Kéž nám Duch svatý, kterého jsme všichni obdrželi ve křtu, pomáhá neupadnout do oněch ohavných návyků, které zahalují světlo, a umožní nám nést dále toto zdarma obdržené světlo, toto Boží světlo, které koná tolik dobra: světlo přátelství, světlo mírnosti, světlo víry, světlo naděje, světlo trpělivosti, světlo dobroty.“

Na kříži, stromu života, je zlo proměněno v dobro

Meditace papeže Františka během ekumenické bohoslužby, baz. sv. Františka v Assisi

Před ukřižovaným Ježíšem znějí také pro nás Jeho slova: „Žízním“ (*Jan 19,28*). Žízeň je ještě více než hlad výrazem extrémní potřeby lidské bytosti, ale také extrémní nouze. Takto rozjímáme o tajemství Svrchovaného Boha, který se z milosrdenství stal ubožákem mezi lidmi.

Po čem žízni Pán? Jistě po vodě, která je podstatným prvkem života. Především však po lásce, která je pro život neméně podstatná. Žízni po tom, aby nás obdaroval živou vodou svojí lásky, ale také přijal naši lásku: „Vzpomínám na oddanost tvého mládí, na lásku tvého zasnoubení“ (*Jer 2,2*). Propůjčuje však hlas také božskému utrpení, když nevděčný člověk opustil lásku a když - patrně i dnes říká Pán - „opustil pramen vody živé, opustil a kopal si cisterny, cisterny rozpukané, které mohou udržet vodu“ (*Jer 2,13*). Je to drama „vyprahlého srdce“, neopětované lásky, drama, které se opakuje v evangeliu, když člověk tiší Ježíšovu žízeň octem, tedy zkaženým vínem. Jak prorocky říká Žalmista: „V žízni mne napojili octem“ (*Žl 69,22*).

„Láska není milovaná“ – to byla skutečnost, která podle některých vyprávění zneklidňovala svatého Františka z Assisi. On se z lásky k trpícímu Pánu nestyděl naříkat a plakat nahlas (srov. *Františkánské prameny*, č. 1413). Tatáž skutečnost by nám měla ležet na srdci, když rozjímáme o ukřižovaném Bohu žíznícím po lásce. Matka Tereza z Kalkaty chtěla, aby ve všech jejich komunitách byl v kapli poblíž kříže nápis „Žízním“. Její odpovědí, která tišila Ježíšovu žízeň po lásce, byla služba těm nejchudším z chudých. Pán totiž žízni po naší soucitné lásce a je potěšen, když se v jeho jménu skláníme k nouzi druhých. Na soudu nazve „požehnanými“ ty, kteří dali pít žíznícím a věnovali konkrétní lásku tomu, kdo byl v nouzi: „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali“ (*Mt 25,40*).

Ježíšova slova nás interpelují, žádají přijetí srdcem a odpověď životem. V Jeho „Žízním“ můžeme vnímat hlas trpících, skrytý křik nevinných maličkých, kterým je upřeno světlo tohoto světa, úpěnlivá prosba chudých a těch, co nejvíce potřebují mír. O mír žadoní oběti válek, znečišťujících národy nenávistí a zemi zbraněmi; žadoní o něj naši bratři a sestry, kteří žijí pod hrozbou bombardování anebo jsou nuceni opouštět domov a migrovat do neznáma, připraveni o všechno. To všechno jsou bratři a sestry Ukřižovaného, maličci Jeho království, raněné a vyprahlé údy Jeho těla. Mají žízeň. Často jim je však - stejně jako Ježíšovi - podáván trpký ocet odmítnutí. Kdo jim naslouchá? Kdo má starost jim odpovědět? Příliš často narážejí na ohlušující mlčení lhostejnosti, sobectví rozmrzelých a neúčast těch, kdo jejich křik o pomoc umlčují tak snadno, jako se přepíná televizní kanál.

Před ukřižovaným Kristem, „Boží mocí a Boží moudrostí“ (*1 Kor 1,24*), jsme my křesťané povoláni rozjímát o tajemství nemilované Lásky a zahrnovat svět milosrdenstvím. Na kříži, stromu života, je zlo proměněno v dobro. Také my, učedníci Ukřižovaného, jsme povoláni být „stromy života“, které absorbují nečistotu lhostejnosti a vracejí světu kyslík lásky. Z Kristova boku vyšla voda, symbol Ducha, který dává život (srov. *Jan 19,34*); tak ať z nás vychází soucit se všemi, kdo dnes žízni.

Pán ať nám dá, abychom jako Maria pod křížem byli spojeni s Ním a nablízku trpícím. Ať v přibližování k těm, kdo dnes žijí jako ukřižovaní, a čerpáním moci lásky z Ukřižovaného Vzkříšeného stále více roste harmonie a společenství mezi námi. „Jen On je náš pokoj“ (*Ef 2,14*), On přišel zvěstovat pokoj blízkým i vzdáleným (srov. *Ef 2,17*). Ať nás všechny opatruje v lásce a shromažďuje v jednotě, ke které putujeme, abychom - jak si On přeje - „byli jedno“ (*Jan 17,21*).

Milosrdní jako Otec

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Slyšeli jsme úryvek z Lukášova evangelia (6,36-38), odkud bylo vzato *motto* tohoto mimořádného Svatého roku: Milosrdní jako Otec. Plné znění tohoto výrazu je: „Budte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“ (v.36). Není to efektní slogan, nýbrž životní závazek. Můžeme jej pochopit lépe, porovnáme-li tento výraz s tím paralelním z Matoušova evangelia, kde Ježíš praví: „Vy však budte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec“ (Mt 5,48). V takzvaném horském kázání, které začíná blahoslavenstvími, Pán učí, že dokonalost spočívá v lásce, která je naplněním všech přikázání Zákona. V téže perspektivě vysvětluje svatý Lukáš, že dokonalost je milosrdná láska: být *dokonalí* znamená být *milosrdní*. Je dokonalým člověk, který není milosrdný? Nikoli. Je dobrý člověk, který není milosrdný? Nikoli. Dobrota a dokonalost jsou zakořeněny v milosrdenství. Bůh je zajisté dokonalý. Pokud o Něm však uvažujeme takto, stává se snaha o tuto absolutní dokonalost nemožnou. Avšak nazíráme-li Jej jako milosrdného, můžeme lépe pochopit, v čem spočívá Jeho dokonalost, a jsme podněcováni být jako On: plní lásky, soucitu a milosrdenství.

Kladu si však otázku: jsou Ježíšova slova realistická? Je opravdu možné milovat jako miluje Bůh a být milosrdní jako On?

Díváme-li se na dějiny spásy, vidíme, že veškeré Boží zjevení je nepřetržitou a neúnavnou láskou k lidem. Bůh je jako otec nebo jako matka milující bezednou láskou, kterou štědře zahrnuje každé stvoření. Vrcholem dějin lásky Boha k člověku je Ježíšova smrt na kříži. Je to tak obrovská láska, kterou může uskutečnit jedině Bůh. Je zřejmé, že vzhledem k této nezměrné lásce, bude naše láska vždycky nepostačující. Když po nás však Ježíš chce, abychom byli milosrdní jako Otec, nemá na mysli kvantitu! Žádá po svých učednících, aby se stali *znamením, přívodem a svědky* Jeho milosrdenství.

Církev nemůže nic jiného než být ve světě svátostí Božího milosrdenství k celému lidstvu v každé době. Každý křesťan je proto povolán být svědkem milosrdenství, k čemuž dochází na cestě svatosti. Pomysleme na množství světců a světic, kteří se stali milosrdnými, protože dovolili, aby jejich srdce byla naplněna božským milosrdenstvím. Ztělesnili Pánovu lásku, kterou v mnoha potřebách prokazovali trpícím lidství. V tomto rozkvětu tolika forem milosrdné lásky je možné zahlédnout odraz milosrdné Kristovy tváře.

Ptáme se: co znamená být milosrdní pro učedníky? Ježíš to vysvětluje dvěma slovesy: „odpouštět“ (v.37) a „dávat“ (v.38).

Milosrdenství se vyjadřuje především *odpuštěním*: „Nesudte, a nebudete souzeni, nezavrhuje, a nebudete zavrženi. Odpouštějte, a bude vám odpuštěno“ (v.37). Ježíš nemíní rozvracet běh lidské spravedlnosti. Připomíná však učedníkům, že k navázání bratrských vztahů je třeba vzdát se soudů a zavrhování. Odpuštění je totiž sloupem, který drží život křesťanského společenství, protože ukazuje nezištnost, s níž nás Bůh miloval jako první. Musí křesťan odpouštět? Proč? Protože mu bylo odpuštěno! Nám všem, co jsme tady na náměstí, bylo odpuštěno. Nikdo z nás se ve svém životě neobešel bez Božího odpuštění. A protože nám bylo odpuštěno, máme odpouštět. Říkáme to každý den v modlitbě Otče náš: „Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.“ To znamená odpouštět urážky, odpouštět spousta věcí, protože nám byla odpuštěna spousta urážek, spousta hříchů. Pak je snadné odpouštět: Když Bůh odpustil mně, proč bych neměl odpustit druhým? Jsem snad větší než Bůh?

Soudit a zavrhnout bratra, který hřeší, je pomýlené. Nikoli proto, že se odmítá uznání hříchu, nýbrž proto, že zavrhnutí hříšníka láme pouta bratrství k němu a pohrdá milosrdenstvím Boha, který se nechce zříci žádného ze svých dětí. Nemáme moc odsoudit svého chybujícího bratra, nestojíme nad ním. Spíše máme povinnost mu vrátit důstojnost Otcova syna a provázet jej na jeho cestě obrácení.

Ježíš ukazuje své církvi ještě druhý sloup: *dávat*. Odpouštět je první, dávat druhý. „Dávejte, a dostanete [...] jakou mírou měříte, takovou se naměří zas vám“ (v.38). Bůh dává mnohem víc, než si zasluhujeme, ale bude ještě štědřejší vůči těm, kdo budou tady na zemi štědří. Ježíš neříká, co bude s těmi, kdo nedávají, avšak obraz „míry“ je varováním: mírou lásky, kterou dáváme, sami rozhodujeme o tom, jak budeme souzeni, jak budeme milováni. Podíváme-li se dobře, je to důsledná logika: v míře, kterou od Boha dostáváme, dáváme bratrovi, a v míře, kterou dáváme bratrovi, dostáváme od Boha!

Milosrdná láska je proto jediná cesta, kterou je třeba se ubírat. Všichni máme zapotřebí být trochu milosrdnější, neočerňovat druhé, nesoudit, „nenatřásat“ druhé kritikami, závistí a záští. Máme odpouštět, být milosrdní, žít svůj život v lásce. Tato láska umožňuje Ježíšovým učedníkům neztratit identitu, kterou od Něho dostali, a uznávat, že jsou dětmi téhož Otce. Láska, kterou v životě prokazují, tak zrcadlí ono Milosrdenství, které nikdy neskončí (srov. 1 Kor 13,1-12). Nezapomeňte tedy na toto: milosrdenství a dar, odpuštění a dar. Tak se rozpíná srdce, rozpíná v lásce. Avšak sobectví a zlost činí srdce zakrnělým a zatvrzelým jako kámen. Čemu dáváte přednost? Mít srdce jako kámen? Ne. Když tedy upřednostňujete láskyplné srdce, buďte milosrdní!

Homilie

25.9.2016

Křesťan má tvořit dějiny

Apoštol Pavel adresuje v druhém listě Timotejovi, ale také nám, několik rad, které mu leží na srdci. V jedné z nich žádá: „Uchovej *nauku* bez poskvrny a bez úhony“ (1 Tim 6,14). Mluví jednoduše o příkázání. Zdá se, že chce upoutat náš pohled na to, co je pro víru *podstatné*. Svatý Pavel totiž nepoukazuje na různé body a aspekty, nýbrž zdůrazňuje jádro víry. Tímto jádrem, kolem něhož se všechno točí, tímto pulsujícím srdcem, které vše oživuje, je velikonoční zvěst, primární zvěst: Pán Ježíš vstal z mrtvých, Pán Ježíš tě má rád, dal za tebe svůj život, je vzkříšen a živý, je ti po boku a denně tě očekává. Na to nesmíme nikdy zapomenout. Na tomto setkání katechetů u příležitosti Svatého roku se po nás žádá, abychom neúnavně kladli na první místo tuto hlavní zvěst víry: Pán vstal z mrtvých. Neexistuje nic důležitějšího, solidnějšího a aktuálnějšího. Každý obsah víry je krásný, pokud zůstane spojen s tímto jádrem a je proniknut touto velikonoční zvěstí. Pokud je však izolován, ztrácí smysl a sílu. Jsme povoláni neustále žít a zvěstovat novost Pánovy lásky: „Ježíš tě miluje doopravdy, takovým, jakým jsi. Učiň mu místo, navzdory životním zklamáním a zraněním, dej mu možnost, aby tě měl rád. Nezklame tě.“

Příkázání, o kterém mluví svatý Pavel, nás přivádí k zamyšlení také nad novým Ježíšovým příkázáním: „Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás“ (Jan 15,12). Boží láska se totiž zvěstuje prokazováním lásky, nikoli mocí přesvědčovat, nikdy vnučováním pravdy, ba ani utvrzováním se v nějaké náboženské či morální povinnosti. Bůh se zvěstuje v setkání s lidmi, pozorností k jejich dějinám a k jejich pouti. Pán totiž není idea, nýbrž živá Osoba. Jeho poselství je předáváno jednoduchým a pravdivým svědectvím, nasloucháním a přijímáním, vyzařující radostí. Nemluvíme správně o Ježíši, jsme-li smutní, ani Boží krása se nepředává pouze krásným kázáním. Bůh naděje se zvěstuje, když denně žijeme evangeliem lásky a beze strachu jej dosvědčujeme také novými formami hlásání.

Evangelium této neděle nám pomáhá chápat, co znamená mít rád, a zejména předcházet některým rizikům. V podobenství se mluví o boháči, který si nevšimnul Lazara, žebráka, který „léhal u jeho dveří“ (Lk 16,12). Tento boháč vlastně nikomu neubližuje, není řečeno, že je špatný. Trpí však těžší nemocí než Lazar, který byl „plný vředů“ (*tamt.*). Tento boháč trpí silnou *slepotou*, protože nedokáže pohlédnout za svůj svět tvořený hostinami a hezkými šaty. Nevidí za dveře svého domu, kde leží Lazar, protože jej nezajímá, co se děje venku. Nevidí svými očima, protože nevnímá srdcem. Do jeho srdce vstoupila *mondénnost*, která uspává duši. Mondénnost (zesvětštění) je jako „černá díra“, která pohlcuje dobro, zháší lásku, protože vstřebává všechno do svého já. Vidí tedy pouze zdání a nevšímá si druhých, protože

se stává ke všemu lhostejným. Kdo trpí touto těžkou slepotou, často „šilhá“, když se klaní věhlasným osobnostem vysokého rangu, které obdivuje tento svět, a odvrací zrak od mnoha dnešních Lazarů, chudáků a trpících, které miluje Pán.

Pán totiž hledí na toho, kdo je tímto světem přehlížen a odepsán. Lazar je jediná postava ze všech Ježíšových podobenství, která má jméno. Jeho jméno znamená „Bůh pomáhá“. Bůh na něj nezapomíná, přijímá jej na hostinu ve svém království spolu s Abrahamem do společenství bohatého na city. Boháč však v podobenství nemá jméno. Jeho život upadá do zapomnění, protože kdo žije pro sebe, netvoří dějiny. A křesťan má tvořit dějiny! Má vycházet ze sebe, aby tvořil dějiny! Kdo však žije pro sebe, dějiny netvoří. Dnešní nevnímavost hloubí navždy nepřekonatelné propasti. A my jsme v této chvíli upadli do této nemoci lhostejnosti, sobectví a mondénnosti.

V podobenství je další zvláštnost, jistý kontrast. Popis opulentního života tohoto bezejmenného člověka se vyznačuje chlubitostí. Dotyčný ve všem reklamuje svoje potřeby a práva. I jako mrtvý si nárokuje, aby mu bylo pomoheno a domáhá se uskutečnění svých zájmů. Lazarova chudoba se však vyjadřuje velice důstojně: z jeho úst nevychází stížnost, protesty či slova opovržení. To je důležité ponaučení: jako služebníci Ježíšova slova jsme povoláni nechlubit se zdáním a nevyhledávat slávu; a nemůžeme být ani smutní či naříkat. Nejsme proroci zkázy, kteří se zálibou vytahují na světlo nebezpečí a úchyly; ani lidé, kteří jsou opevnění v zákopech svého prostředí a vynášejí trpké soudy o společnosti, církvi, o všem a o všech a zamořují svět negativitou. Naříkavý skepticismus není vlastní tomu, kdo je v důvěrném kontaktu s Božím Slovem.

Kdo zvěstuje Ježíšovu naději je nositelem radosti a vidí daleko, má horizonty, nikoli zdi, do nichž je uzavřen, vidí daleko, protože umí vidět za zlo a za problémy. Zároveň vidí dobře nablízko, protože je pozorný k bližnímu a k jeho potřebám. Pán nás dnes žádá, abychom tvář v tvář mnoha dnešním Lazarům, které vidíme, byli voláni k neklidu a nacházeli cesty, jak je potkat a pomoci jim, aniž bychom to neustále delegovali na druhé nebo říkali: „pomohu ti zítra, dnes nemám čas“. To je hřích. Čas na pomoc druhým je čas darovaný Ježíšem, je láskou, která zůstává: je naším pokladem v nebi, který si opatřujeme tady na zemi.

Na závěr, drazí katechisté, drazí bratři a sestry, kéž nám Pán daruje milost, aby nás denně obnovovala radost z této primární zvěsti: Ježíš zemřel a vstal z mrtvých a má nás osobně rád! Kéž nám daruje sílu žít a zvěstovat přikázání lásky, překonávat slepotu zdání a mondénní smutky a učiní nás vnímavými vůči chudým, kteří nejsou dodatkem evangelia, nýbrž jeho ústředním poselstvím, které je vždycky otevřeno všem.

Generální audience

28.9.2016

Odpuštění na kříži

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Slova, která Ježíš pronáší během svého utrpení, vrcholí odpuštěním. Ježíšova slova vrcholí odpuštěním. Ježíš *odpouští*: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“ (Lk 23,34). Nejsou to pouhá slova, neboť se z nich stává konkrétní skutek odpuštění, kterým Ježíš promíjí „dobrému lotrovi“, jehož měl vedle sebe. Svatý Lukáš vypráví o dvou zločincích, kteří byli s Ježíšem ukřižováni a obracejí se k němu z protichůdných postojů.

První jej uráží stejně jako všichni ostatní lidé a členové velerady. Tohoto nebohého člověka však pohánělo zoufalství: „Ty jsi ale Mesiáš, zachraň sebe i nás!“ (Lk 23,39). Tento výkřik svědčí o úzkosti člověka, který stojí před tajemstvím smrti, a o tragickém vědomí, že pouze Bůh může poskytnout vysvobození – je proto nemyslitelné, že by Mesiáš, vyslaný Bohem, mohl viset na kříži, aniž by učinil cokoli na svou záchranu. Lidé nechápali. Nerozuměli

tajemství Ježíšovy *oběti*. Ježíš je však spasil svým *setrváním* na kříži. Všichni víme, že není snadné "zůstat na kříži", našich malých každodenních křížích, není to lehké. Ježíš ale zůstal na onom velikém kříži, v nesmírném utrpení a tam nás zachránil – tam nám ukázal svou všemohoucnost a odpustil nám. Právě tam se završuje jeho darování z lásky a odtud navždy prýští naše spása. Ježíš, umírající na kříži jako nevinný mezi dvěma zločinci, stvrzuje, že Boží spása může dosáhnout k jakémukoli člověku a za jakékoli situace, včetně nanejvýš negativních a bolestných. Boží spása je pro všechny – pro všechny! Nikoho nevyjímá a nabízí se všem. Z toho důvodu je Svatý rok časem milosti a milosrdenství pro všechny lidi – dobré i zlé, zdravé i trpící. Vzpomeňte si na Ježíšovo podobenství o svatební hostině, kterou jeden mocný tohoto světa vystrojil pro svého syna – když na ni nechtěli přijít pozvaní, poslal své služebníky a řekl jim: "Jděte na rozcestí a pozvěte, koho najdete, *dobré i zlé...*". Všichni jsme tedy povoláni – dobří i zlí. Církev není jenom pro dobré anebo pro ty, kteří se jeví jako dobří či se za takové pokládají. Církev je pro všechny, a možná ještě přednostněji pro špatné, protože církev je milosrdenství. A toto je čas milosti a milosrdenství, který nám připomíná, že nás nic nemůže odloučit od Kristovy lásky! (srov. Řím 8,39). Tomu, kdo je upoután na nemocniční lůžko, žije zavřený ve věznici anebo v pasti války, říkám: Dívejte se na kříž. Bůh je s vámi, zůstává na kříži a všem se dává jako Spasitel. Doprovází nás – nás všechny a vás, kteří tolik trpíte, byl ukřižován pro vás, pro nás, pro všechny. Dovolte, aby do vašich srdcí pronikla síla evangelia, dodala vám útěchu, naději a niternou jistotu, že Boží odpuštění *nikoho* nevyděljuje. Můžete se mě ale zeptat: "Řekněte mi, otče, člověk, který se v životě dopustil toho nejhoršího, může dojít odpuštění?" – "Ano! Ano, Boží odpuštění nikoho nevyklučuje. Je pouze třeba, aby onen člověk přistoupil k Ježíši, litoval a přál si Jeho objetí".

To byl postoj prvního zločince. *Druhý je takzvaný "dobrý lotr"*. Jeho slova jsou nádherným příkladem pokání, koncentrovaná katecheze, která učí, jak Ježíše žádat o odpuštění. Nejdřív se obrací na svého druha: "Ani ty se nebojíš Boha? Vždyť jsi odsouzen k stejnému trestu!" (Lk 23,40). Zdůrazňuje tak výchozí bod pokání – bázeň Boží. Nikoli *strach* z Boha, nýbrž synovskou bázeň před Bohem. Není to strach, nýbrž ona úcta, kterou jsme povinováni Bohu, protože On je Bůh. Je to synovská úcta, neboť On je Otec. Dobrý lotr připomíná základní postoj, kterým se otevíráme k důvěře v Boha – je to vědomí Boží všemohoucnosti a jeho nekonečné dobroty. Tato důvěryplná úcta napomáhá vytvářet prostor Bohu a svěřovat se Jeho milosrdenství.

Dobrý lotr poté prohlašuje, že Ježíš je nevinný, a veřejně vyznává své provinění: "My spravedlivě dostáváme přece jen, jak si zasloužíme za to, co jsme spáchali, ale on neudělal nic zlého" (Lk 23,41), říká. Ježíš tedy zůstává na kříži, aby přebýval s viníky – svou blízkostí jim nabízí spásu. To, co bylo pohoršením pro členy velerady a prvního zločince, pro ty, kteří tam stáli a posmívali se Ježíši, je pro dobrého lotra základem víry. Dobrý lotr se tak stává svědkem milosti – událo se něco nemyslitelného, Bůh si mne zamiloval natolik, že za mne zemřel na kříži. Sama víra onoho muže je plodem Kristovy milosti – jeho oči na kříži nazírají Boží lásku k němu, ubohému hříšníku. Je pravda, že onen lotr byl zloděj a celý život kradl. Ale nakonec litoval svého jednání a při pohledu na Ježíšovu dobrotu a milosrdenství si pro sebe *ukradl* nebe. Šikovný zloděj!

Dobrý lotr se konečně obrací přímo na Ježíše a prosí o jeho pomoc: "Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království" (Lk23,42). Oslovuje Ježíše důvěrně jeho jménem a tak vyznává, co ono jméno znamená: "Bůh zachraňuje". Onen muž Ježíše žádá, aby si na něj vzpomenu. Kolik je v těch slovech něhy a lidskosti! Vyjadřují potřebu člověka, který nechce zůstat opuštěn, přeje si, aby mu Bůh stál neustále nablízku. Odsouzenec k smrti se tak stává vzorem křesťana, který se svěřuje Ježíši. To je něco velmi hlubokého – odsouzenec k smrti naším vzorem. Je to příklad člověka, křesťana, který se svěřuje Ježíši, a také vzor církve, která v liturgii mnohokrát vzývá Pána slovy: "Pamatuj...Pamatuj...Pamatuj na svou lásku...".

Zatímco dobrý lotr mluví v budoucím čase: "až přijdeš do svého království", Ježíšova odpověď jej nenechává čekat, mluví v přítomnosti: "*dnes* budeš se mnou v ráji" (v.43). V hodině kříže dosahuje Kristova spása svého vrcholu a jeho příslib dobrému lotrovi odhaluje, že se završilo

jeho poslání – tedy spása hříšníků. Na začátku svého působení Ježíš v nazaretské synagoze vyhlásil "propuštění zdeptaných na svobodu" (Lk 4,18), v Jerichu, v domě celníka Zachea, řekl, že "Syn člověka – tedy On sám – přišel hledat a zachránit, co zahynulo" (Lk 19,9). Na kříži svým posledním činem potvrzuje uskutečnění tohoto spásonosného plánu. Od počátku do konce se projevoval jako milosrdenství, konečné a neopakovatelné vtělení Otcovy lásky. Ježíš je skutečně tváří Otcova milosrdenství. Dobrý lotr na něj zavolal jménem: "Ježíši". Je to krátká modlitba, kterou každý z nás může mnohokrát za den vyslovit: "Ježíši". Takto jednoduše: "Ježíši". Řekneme ji třikrát všichni společně? Do toho: "Ježíši, Ježíši, Ježíši". A tak to dělejte během dne.

29.9.2016

Papež mluvil o *mysterium iniquitatis* v souvislosti s násilím páchaným v Sýrii

Vatikán. Papež František dnes přijal účastníky sympózia katolických charitativních organizací, které pracují na pomoci pro krizové oblasti v Sýrii, Iráku a pro uprchlíky v blízkovýchodních zemích. Audience se zúčastnil také Staffan de Mistura (foto), zvláštní vyslanec generálního sekretáře OSN pro Sýrii. Kromě něho pozdravil papež v úvodu jmenovitě také mons. Giampietra Dal Toso, sekretáře Papežské rady *Cor Unum*, která je pořadatelem akce. Svatý otec ocenil práci církevních institucí na zmírnění utrpení milionů obětí blízkovýchodních konfliktů a dodal:

„Od našeho posledního setkání uplynul rok a musíme s hlubokým zármutkem konstatovat, že navzdory mnohotvárnému úsilí v různých oblastech, logika zbraní a nadvlády, skrytých zájmů a násilí nadále devastuje tyto země a že doposud nikdo nedokázal učinit přítrž úmornému utrpení a neustálému porušování lidských práv. Dramatické následky krize zasahují již zřetelně daleko za hranice regionu. Jejich výrazem je závažný fenomén migrace.“

Násilí plodí násilí a nabýváme dojmu, že jsme se ocitli uprostřed spirály arogance a netečnosti, z níž jakoby nebylo úniku, pokračoval papež František. Všechno toto zlo vede k otázce, proč se člověk za cenu nezměrných škod na lidech i na majetku nepřestává prohřešovat pomstou a násilím.

*„Pomysleme na nedávný útok na humanitární konvoj OSN. Je to zkušenost onoho *mysterium iniquitatis* - zla přítomného v člověku a dějinách, které potřebují vykoupení. Pustošení kvůli pustošení. Proto mne v tomto Roce, kdy intenzivněji hledíme na Krista, vtělené Milosrdenství, které přemohlo hřích a smrt, často napadají slova svatého Jana Pavla II. „Hranicí zla, jehož je člověk tvůrcem a obětí, je Boží Milosrdenství“ (Paměť a identita). Je to jediná hranice. Ano, odpověď na drama zla se nachází v tajemství Krista.“*

Při pohledu na trpící tváře lidí v Sýrii, Iráku a jinde církev objevuje tvář svého Pána během Pašijí, pokračoval papež František a poděkoval všem, kdo těmto lidem poskytují pomoc a pozvedají jejich důstojnost, jakož i těm, kdo se ve skrytu modlí a přimlouvají za oběti konfliktů, zejména dětí a těch nejslabších. Ti všichni jsou „znamením toho, že zlo má hranici a nemá poslední slovo.“

„Nehledě na jinak nezbytnou humanitární pomoc, touží naši bratři a sestry v Sýrii a Iráku především po míru. Nepřestanu se proto obracet na mezinárodní společenství se žádostí, aby více a znovu usilovala o mír na celém Blízkém východě a neodvracelo svůj pohled jinam. Učinit přítrž konfliktu je rovněž v rukou člověka. Každý může a má být tvůrcem pokoje, protože každá situace násilí a nespravedlnosti je rána na těle celé lidské rodiny. Moje žádost je každodenní modlitbou k Bohu, aby inspiroval mysl a srdce těch, kteří mají politickou odpovědnost, a dovedli se zřeknout stranických zájmů a dosáhnout většího dobra, kterým je pokoj.“

„Toto setkání – řekl dále papež – mi dává příležitost poděkovat mezinárodním instancím, zejména Spojeným národům, za vynaloženou oporu a zprostředkování u různých vlád a povzbudit je, aby bylo dosaženo ukončení konfliktu a na první místo byl kladen prospěch neozbrojeného obyvatelstva. Touto cestou se musíme ubírat společně, trpělivě a vytrvale, ale také neodkladně, k čemuž bude církev svým vkladem nadále přispívat.“

„A na závěr myslím na křesťanské komunity Blízkého východu, které trpí důsledky násilí a s obavami se dívají do budoucnosti. Tyto církve uprostřed tolikerých temnot vysoko nesou svítilnu víry, naděje a čínorodé lásky. Blízkovýchodní křesťané, kteří odvážně a bez diskriminací pomáhají těm, kdo trpí, a pracují pro mír a koexistenci, jsou dnes konkrétním znamením Božího milosrdenství. Jim patří obdiv, uznání a podpora všeobecné církve.“